

Justitie

De keuze van de achternaam

Inhoudsopgave

Deze brochure **2**

Naamskeuze voor kinderen door de ouders **3**

- Kiezen van de voornaam **3**
- Kiezen van de achternaam **3**
- Wie krijgt in Nederland met naamskeuze te maken **3**
- Naamskeuze ook in een internationaal geval **3**
- Ouders die gehuwd zijn **3**
- Wanneer kan achternaamskeuze worden gedaan **4**
- Ouders die niet gehuwd zijn **4**
- Eén ouder **4**
- Ouder en partner (die niet de ouder is) **4**
- Bij adoptie **5**
- Naamskeuze als kind in het buitenland is geboren, erkend of geadopteerd **5**
- Kinderen zelf **6**
- Het gebruik van de naam van de partner **6**
- Hebt u vragen of wilt u meer informatie? **8**
- Andere brochures **8**

Deze brochure

Ieder mens heeft een voornaam en een achternaam. Die krijgen we bij de geboorte, meestal van onze ouders. Namen zijn belangrijk. In het dagelijks leven zorgt de naam voor onderscheid tussen de ene persoon of familie en de andere. De naam maakt ons herkenbaar en aanspreekbaar. Zonder naam bestaan we niet, althans niet volgens de burgerlijke stand. Maar een naam betekent meer. Een naam is ook belangrijk voor een persoon zelf. Zo wordt een voor- naam wel gekozen vanwege de speciale betekenis die hij heeft. En veel achternamen zijn ooit ontleend aan het beroep dat men uitoefende of de streek waar men vandaan kwam. De achternaam maakt ook duidelijk tot welk familieverband iemand behoort.

Voor het krijgen en gebruiken van de voornaam en de achternaam –die officieel geslachtsnaam heet– bestaan wettelijke regels. In deze brochure leest u hoe die regels zijn.

Informatie over naamswijziging kunt u vinden in de brochure ‘Naamwijziging’. Voor de bestelwijze kijkt u achterin deze brochure.

In het kort komen de regels hierop neer:

- ouders kunnen samen de achternaam van hun kind(eren) kiezen, die van de moeder óf die van de vader.
- behalve de vrouw mag nu ook de man tijdens en na het huwelijk de achternaam van de echtgenoot gebruiken in het dagelijks verkeer; ook partners die hun relatie hebben laten registreren bij de burgerlijke stand mogen dit doen.

Naamskeuze voor kinderen door de ouders

Kiezen van de voornaam Als het om de voornaam gaat, zijn de ouders in principe vrij om te kiezen. De belangrijkste beperking is, dat het geen onbehoorlijke namen mogen zijn. Kiezen de ouders niet, dan geeft de ambtenaar van de burgerlijke stand het kind een voornaam.

Kiezen van de achternaam De ouders kunnen samen de achternaam van hun **eerste kind kiezen**: die van de moeder óf de vader. Deze keuze is eenmalig en geldt voor alle volgende kinderen in het gezin. Dit is zo om binnen het gezin **eenheid van naam** te bewaren. Vooral kinderen blijken dit belangrijk te vinden.

Wie krijgt in Nederland met naamskeuze te maken Naamskeuze zoals hierboven bedoeld, gebeurt natuurlijk vooral bij de geboorte. Er is daarbij – voor de naamskeuze – wel verschil tussen gehuwde en niet gehuwde ouders. Ook bij een adoptie komt de naamskeuze aan de orde. En tenslotte krijgen kinderen zelf in sommige gevallen met naamskeuze te maken.

Naamskeuze ook in een internationaal geval Naamskeuze, naar Nederlands recht, is mogelijk als het kind Nederlander is. Het is niet van belang of het kind naast de Nederlandse nationaliteit nog een andere nationaliteit heeft. Heeft het kind niet de Nederlandse nationaliteit, maar de nationaliteit van een ander land, dan bepaalt het recht van dat andere land of en wanneer naamskeuze mogelijk is.

Ouders die gehuwd zijn De ouders kiezen welke achternaam hun eerste kind krijgt: die van de moeder óf die van de vader. Samenvoeging van beide achternamen tot één naam is niet mogelijk. De achternaamskeuze voor het eerste kind geldt ook voor de volgende kinderen. Om deze keuze officieel te maken, moeten de ouders **sámen** naar de ambtenaar van de burgerlijke stand, bij voorkeur in hun eigen gemeente. Allebei de ouders moeten daarbij persoonlijk aanwezig zijn; het mag niet schriftelijk. Als de ouders niet **vóór** of bij de aangifte van de geboorte samen een verklaring hebben afgelegd, dan krijgt het kind de achternaam van de vader. Wanneer de ouders kiezen voor de achternaam van de vader is het dus niet nodig dat zij samen naar de burgerlijke stand gaan.

Wanneer kan achternaamskeuze worden gedaan De naamskeuze moet uiterlijk bij de aangifte van de geboorte worden gedaan. Het is echter ook mogelijk om al vóór de geboorte naamskeuze te doen. Vlak na de bevalling, bij de aangifte van de geboorte, is het vaak moeilijk om samen en persoonlijk naamskeuze te doen. De ouders kunnen daarom het best al tijdens de zwangerschap naar de burgerlijke stand gaan om de naamskeuze officieel te maken. Zoals hierboven al aan de orde is gekomen, krijgt het kind de achternaam van de vader als de ouders niet vóór of bij de aangifte van de geboorte samen een verklaring hebben afgelegd.

Ouders die niet gehuwd zijn Ook de ouders die niet getrouwd zijn, kunnen kiezen voor de achternaam van de moeder óf de vader. Samenvoeging van beide achternamen tot één naam is niet mogelijk. Deze keuze vindt plaats bij de **erkenning**. Kiezen zij voor de achternaam van de vader, dan leggen zij hierover samen een verklaring af voor de burgerlijke stand. Zonder deze verklaring krijgt het kind de achternaam van de moeder. De erkenning kan ook vóór de geboorte plaatsvinden. Naamskeuze vindt dan op dat moment en op dezelfde manier plaats.

Eén ouder Er zijn ook situaties waarin het kind (voor de wet) maar één ouder heeft. We noemen twee van deze situaties.

Ten eerste de niet gehuwde moeder met een kind dat niet wordt erkend.

Het kind krijgt in dit geval de achternaam van de moeder.

De tweede mogelijkheid: een van de ouders overlijdt voordat de naamskeuze is gedaan. In dat geval kan de achtergebleven ouder bij de ambtenaar van de burgerlijke stand de naam van de vader of de moeder kiezen.

Ouder en partner (die geen ouder is) Vanaf 1 januari 2002 staat een kind dat geboren wordt tijdens een geregistreerd partnerschap of huwelijk van twee vrouwen onder bepaalde voorwaarden automatisch onder het gezag van de moeder en haar geregistreerde partner of echtgenoot (die niet de ouder is). Zie hiervoor ook de brochure 'Gezag, omgang en informatie'. In die gevallen is het mogelijk om een naamskeuze te maken voor de naam van de ouder of die van de niet-ouder. Zie voor gevallen waarin de moeder een geregistreerd partnerschap is aangegaan met een man die het kind erkend heeft hierboven onder het kopje 'Ouders die niet gehuwd zijn'.

Bij adoptie Een paar dat in Nederland een kind adopteert, kiest voor het kind de achternaam van een van hen beiden. Voorwaarde is wel, dat het hun eerste kind is. Als dat niet het geval is, krijgt het kind dezelfde naam als de andere kinderen. De naamskeuze vindt plaats ter gelegenheid van de adoptie bij de rechter.

Naamskeuze als een kind in het buitenland is geboren, erkend of geadopteerd Elk land heeft zijn eigen regels van naamrecht en soms ook van naamskeuze. Tussen die regels bestaan grote verschillen. Elk land heeft bovendien zijn eigen regels die bepalen welk recht in een internationaal geval van toepassing is op de naam.

Voorbeeld: wordt een kind als eerste kind van een echtpaar geboren in het buitenland, en is dat kind Nederlander, dan wordt de naam van dat kind in de buitenlandse geboorteakte niet automatisch naar Nederlands recht bepaald. Een naamskeuze zoals wij die in Nederland kennen, zal dan dus niet altijd mogelijk zijn. En als er van tevoren in Nederland een naamskeuze is gedaan, zal daarmee in het buitenland niet altijd rekening worden gehouden. Als er geen naamskeuze is gedaan, dan kan het (echt)paar binnen twee jaar na de geboorte tegenover iedere ambtenaar van de burgerlijke stand alsnog naamskeuze doen. Of een vóór de geboorte gedane naamskeuze bevestigen. Komt het kind nu naar Nederland, of wordt voor hem een Nederlands paspoort aangevraagd, dan wordt dat kind door de Nederlandse overheid geregistreerd onder de gekozen naam. Is er geen naamskeuze gedaan, dan wordt de naam uit de buitenlandse geboorteakte overgenomen.

U kunt een naamskeuze, zoals hier beschreven, doen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand in Nederland of bij een aantal Nederlandse consulaten in het buitenland. U kunt bij die instanties ook meer informatie krijgen.

Een mogelijkheid om achteraf in Nederland of op een Nederlands consulaat een naamskeuze te doen, bestaat eveneens bij erkenning in het buitenland en in bepaalde gevallen van adoptie in het buitenland. Het moet altijd gaan om een kind dat bij de adoptie of de erkenning de Nederlandse nationaliteit behoudt of krijgt.

Kinderen zelf Er zijn twee situaties waarin kinderen zelf direct te maken hebben met naamskeuze: bij adoptie of erkenning én als het kind meerderjarig wordt. Wanneer een kind bij de adoptie of erkenning 16 jaar of ouder is, kiest het zelf de achternaam.

Ieder kind dat meerderjarig wordt, heeft éénmaal de mogelijkheid om de naamskeuze van de ouders te herzien. **Het gaat hier niet om een keuze, maar om een wijziging.**

Voor het wijzigen van de achternaam moet het meerderjarige kind een verzoek indienen bij het Ministerie van Justitie. Aan zo'n verzoek zijn ook kosten verbonden. Het wijzigen van de geslachtsnaam is een apart onderwerp. Welke regels hiervoor gelden, kunt u lezen in de brochure *Naamswijziging*.

Het gebruik van de naam van de partner

Het is verboden zomaar de naam van een ander te gebruiken. Een uitzondering op deze regel is het gebruik van de naam van de partner. Partners mogen elkaars achternaam gebruiken. Dit geldt niet alleen voor gehuwde paren, maar ook voor partners die hun relatie hebben laten registreren bij de burgerlijke stand. Ook als het huwelijk of geregistreerd partnerschap beëindigd is, bestaat deze mogelijkheid. Voorwaarde is wel dat de partner die de achternaam van de ex-partner wil gebruiken niet hertrouwd is of (opnieuw) een geregistreerd partnerschap is aangegaan.

Voor het gebruik van de achternaam van de partner zijn drie mogelijkheden:

- eerst de eigen naam, gevolgd door de naam van de partner;
- eerst de naam van de partner, gevolgd door de eigen naam;
- de naam van de partner in plaats van de eigen naam.

Voor alle duidelijkheid: het gaat hier om het gebruik van de achternaam in het dagelijks verkeer. De officiële achternaam die iemand heeft, wijzigt daar niet door.

Een voorbeeld: De heer Oudewater is getrouwd met mevrouw Simons.

Mijnheer Oudewater kan in het dagelijks verkeer de volgende namen gebruiken:

- de heer Oudewater
- de heer Simons
- de heer Simons-Oudewater
- de heer Oudewater-Simons

Hebt u vragen of wilt u meer informatie?

Voor vragen over naamskeuze kunt u terecht bij de ambtenaar van de burgerlijke stand in uw gemeente of het Nederlandse consulaat in het ressort waar u verblijft.

Voor algemene informatie en het aanvragen van brochures, kunt u contact opnemen met de informatielijn van de gezamenlijke ministeries:

Postbus 51 Infolijn

Telefoon 0800-8051 (gratis)

Openingstijden maandag t/m vrijdag van 9.00 uur tot 21.00 uur.

Internet: <http://www.postbus51.nl>

E-mail: vragen@postbus51.nl

Andere brochures

Over de volgende onderwerpen zijn brochures verkrijgbaar bij

Postbus 51 Infolijn (adres zie hierboven)

- Naamswijziging
- Gezag, omgang en informatie
- Trouwen, geregistreerd partnerschap en samenwonen
- Adoptie van een kind in Nederland

U kunt de brochures ook inzien op www.justitie.nl

Aan de inhoud van deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.

Justitie maakt rechten en plichten duidelijk

Het leven kent vele gebeurtenissen met juridische gevolgen. Justitie is verantwoordelijk voor de wetten die uw familie- en gezinsangelegenheden regelen. Zo weet u welke rechten en plichten gelden voor u, uw gezin of uw familie.